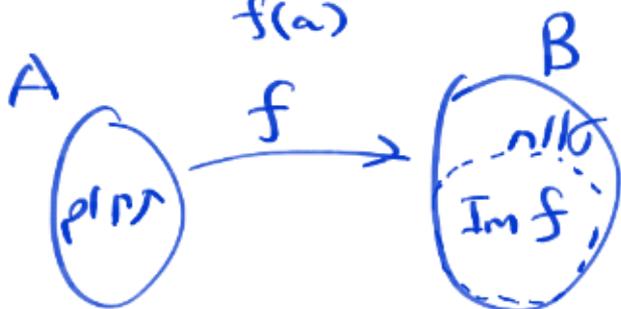

הרצאה 8

תכלית - פונקציה $f: A \rightarrow B$

תח-תק $b \in B$ - כן $\exists a \in A$ כך ש $f \subseteq A \times B$
 כן $(a, b) \in f$ - $f(a) = b$

$$\text{Im } f = \{ b \in B \mid \exists a \in A : b = f(a) \}$$

$\text{Im } f = B$: f סגור

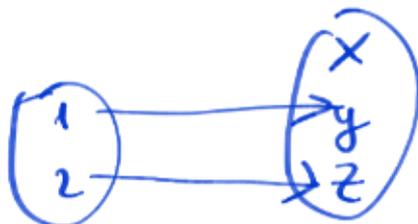
$a_1 = a_2 \Leftrightarrow f(a_1) = f(a_2)$: f חד-חד

$f^{-1}[\cdot]$, $f[\cdot]$
 ספק f^{-1} קיים - חד-חד
 תכלית f - תכלית

① $f[f^{-1}[Y]] \subseteq Y$

② $f[f[X]] \supseteq X$

דוגמה

①

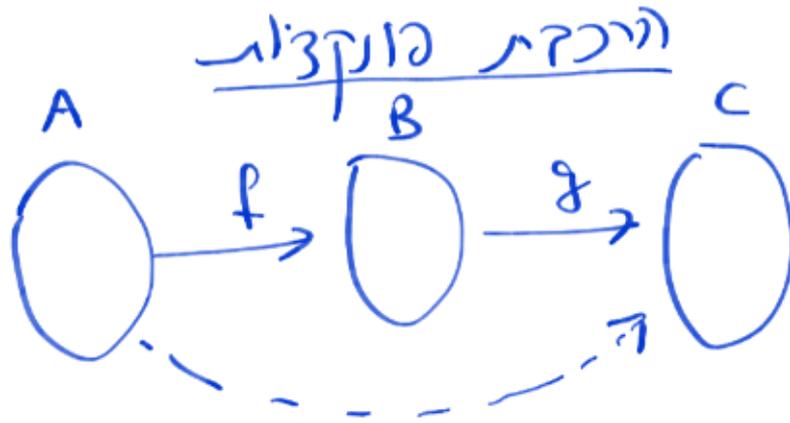
$$f[f^{-1}[\{x, y, z\}]] = f[\{1, 2\}] = \{y, z\}$$

②

$$\begin{pmatrix} 2 \\ 3 \end{pmatrix} \xrightarrow{f^{-1}} \{y\}$$

$$f^{-1}[f[\{1\}]] = f^{-1}[\{x\}] = \{1, 2\}$$

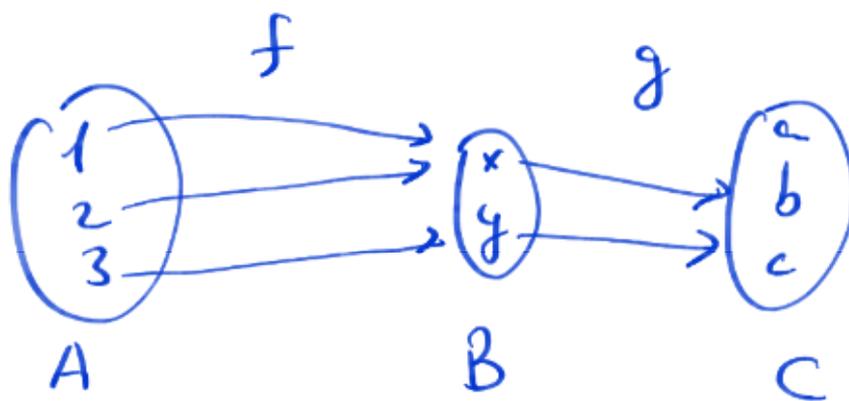
הערכה: $f: A \rightarrow B$, $g: B \rightarrow C$ תהיך ההרכבה: נעזר בנק' .

$$g \circ f: A \rightarrow C$$

הקטנה של f ו- g :

$$(g \circ f)(a) = g(f(a))$$

(הערה: הטקסט: מכיוון f, g כאלו.)

$$(g \circ f)(1) = b$$

$$\begin{aligned} - \text{" - (2)} &= b \\ - \text{" - (3)} &= c \end{aligned}$$

$$f: \mathbb{R}_{>0} \rightarrow \mathbb{R}_{>0}, \quad f(x) = \frac{1}{x} \quad (2)$$

$$(g \circ f)(x) = g(f(x)) = g\left(\frac{1}{x}\right) = 2 \cdot \frac{1}{x} = \frac{2}{x}$$

$$(f \circ g)(x) = f(g(x)) = f(2x) = \frac{1}{2x}$$

... $A \in \mathbb{F}^{n \times m}$ ... (3)

$$f: \mathbb{F}^{m \times k} \rightarrow \mathbb{F}^{n \times k}$$

$$f(X) = AX$$

... $B \in \mathbb{F}^{p \times n}$ ...

$$g: \mathbb{F}^{n \times k} \rightarrow \mathbb{F}^{p \times k}$$

$$g(Y) = BY$$

$$\mathbb{F}^{m \times k} \xrightarrow{f} \mathbb{F}^{n \times k} \xrightarrow{g} \mathbb{F}^{p \times k}$$

$$(g \circ f)(X) = g(f(X)) = g(AX) = (BA)X$$

... $T: U \rightarrow V$, ... U, V, W ... (3)

$$\exists S: V \rightarrow W$$

$$\begin{pmatrix} f \\ S \end{pmatrix} \quad S \circ T: U \rightarrow W$$

אם S איז אפונקציע:

אפונקציע:

$$\begin{aligned} f: A &\rightarrow B \\ g: B &\rightarrow C \\ h: C &\rightarrow D \end{aligned}$$

(1) אפונקציע

$$h \circ (g \circ f) = (h \circ g) \circ f$$

אפונקציע:

אפונקציע:

$$\begin{aligned} (h \circ (g \circ f))(a) &= h((g \circ f)(a)) = h(g(f(a))) \\ ((h \circ g) \circ f)(a) &= (h \circ g)(f(a)) = h(g(f(a))) \end{aligned}$$

$$f: A \rightarrow A$$

$$g: A \rightarrow A$$

(2) אפונקציע און f און g אפונקציע?

$$! \text{אם } f \circ g = g \circ f$$

אם f און g אפונקציע (אפונקציע און אפונקציע)

אם f און g אפונקציע און $f \circ g = g \circ f$ אפונקציע?

אפונקציע: אפונקציע $f: A \rightarrow B$, $g: B \rightarrow C$ אפונקציע.

$$\exists f \iff \exists g \circ f \quad (1)$$

$$\exists f \iff \exists g \circ f \quad (2)$$

• $\exists g : B \rightarrow C$, $\exists g \circ f : A \rightarrow C$ 1

$\exists a \in A$ s.t. $\exists g \circ f - e$ when $c \in C$ s.t.

$$(g \circ f)(a) = c$$

$$g(f(a)) = c$$

: 1

• $\exists g$ s.t. $\exists g \circ f - e$ when $c \in C$ s.t.

• $\exists a \in A$ s.t. $\exists g \circ f - e$ when $c \in C$ s.t. 2

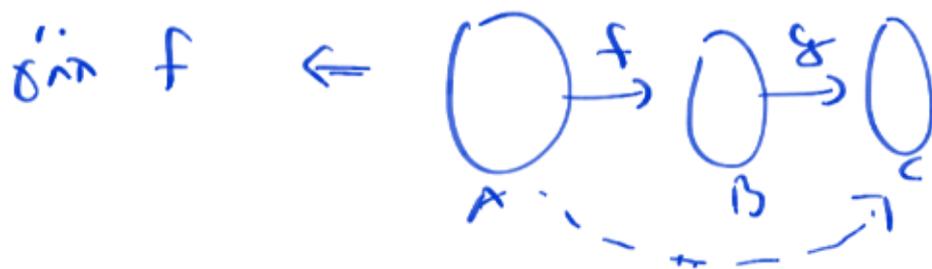
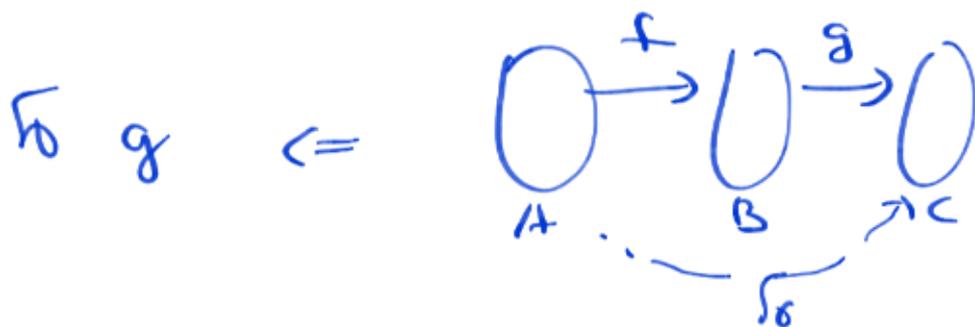
$g(f(a_1)) = g(f(a_2))$ s.t. $f(a_1) = f(a_2)$ s.t.

$$(g \circ f)(a_1) = (g \circ f)(a_2)$$

• $\exists a_1 \neq a_2$ s.t. $f(a_1) = f(a_2)$ s.t. $\exists g \circ f - e$ when

• 1

: 1

הוכחה: $f: A \rightarrow B$, $g: B \rightarrow C$ נתון

אם f היא פונקציה חד-חד-חד (injection) אז $g \circ f$ היא פונקציה חד-חד-חד (injection) $\text{כל } \textcircled{1}$

אם f היא פונקציה חד-חד-חד (injection) אז $g \circ f$ היא פונקציה חד-חד-חד (injection) $\text{כל } \textcircled{2}$

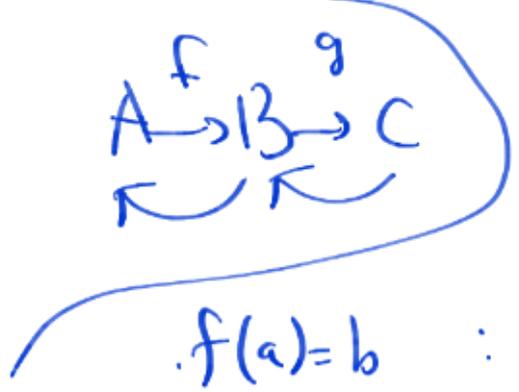
אם f היא פונקציה חד-חד-חד (injection) אז $g \circ f$ היא פונקציה חד-חד-חד (injection) $\text{כל } \textcircled{1}$

$$(g \circ f)(a_1) = (g \circ f)(a_2) \quad \text{כל } \textcircled{1}$$

$$g(f(a_1)) = g(f(a_2))$$

אם f היא פונקציה חד-חד-חד (injection) אז $f(a_1) = f(a_2) \iff a_1 = a_2$ $\text{כל } \textcircled{1}$

אם f היא פונקציה חד-חד-חד (injection) אז $g \circ f$ היא פונקציה חד-חד-חד (injection) $\text{כל } \textcircled{2}$

$c \in C$ נתון
 $\exists b \in B$ כך ש- $g(b) = c$

$f(a) = b$: $a \in A$ כך ש- $f(a) = b$ $\text{כל } \textcircled{1}$

$$(g \circ f)(a) = g(f(a)) = g(b) = c$$

לכן $g \circ f$ היא פונקציה חד-חד-חד (injection) $\text{כל } \textcircled{1}$

פונקציות הנייטר

הצגה: תהי A קבוצה נעזי. אז פונקציה הנייטר

$$I_A : A \rightarrow A$$

$\forall a \in A : I_A(a) = a$ פונקציה הנייטר I_A

הצגה: תהי $f: A \rightarrow B$ פונקציה. אז $f \circ I_A = f$

(1) הפניה מימין: אם קיימת $g: B \rightarrow A$ כך ש-

$$(f \circ g) = I_B$$

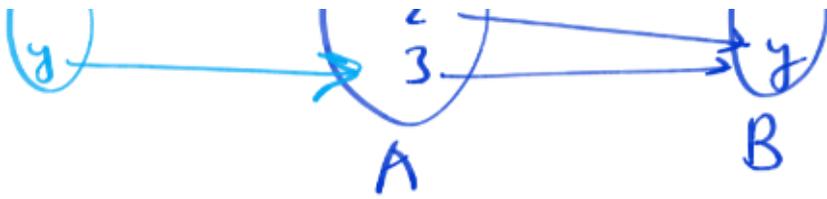
(2) הפניה משמאל: אם קיימת $h: B \rightarrow A$ כך ש-

$$(h \circ f) = I_A$$

g הרכיב מימין של f
 h הרכיב משמאל של f

(3) פונקציה הנייטר f היא הפניה מימין משמאל.

$f \circ g = I_B$ - $\exists g: B \rightarrow A$ $\exists$ הפיכה מיימין

האם f הפיכה משמאל? נניח שהיא כן.
 $\exists h: B \rightarrow A$ הפיכה משמאל

$$h \circ f = I_A$$

$$2 = I_A(2) = (h \circ f)(2) = h(f(2)) = \underline{h(y)}$$

$$3 = I_A(3) = (h \circ f)(3) = h(f(3)) = \underline{h(y)}$$

קיבלנו סתירה - לא ייתכן h .

$(A \neq \emptyset)$ הפיכה מיימין $f: A \rightarrow B$ תהיה הפיכה משמאל

$$f \text{ הפיכה מיימין} \iff f \text{ הפיכה משמאל} \quad ①$$

$$f \text{ הפיכה משמאל} \iff f \text{ הפיכה מיימין} \quad ②$$

הוכחה: $(\implies)$ f הפיכה מיימין, $\exists g: B \rightarrow A$

$$\exists g: B \rightarrow A \quad ; \quad f \circ g = I_B$$

לכן f הפיכה מיימין.

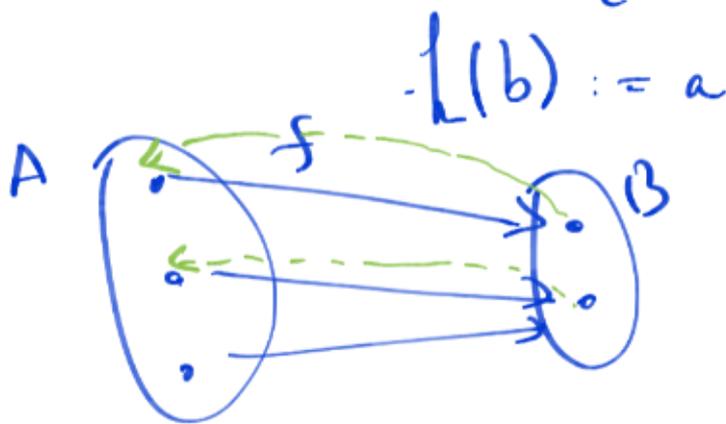
... + = ...

$(\Rightarrow)$ נניח f ונגד f : $B \rightarrow A$.

נבנה $h : B \rightarrow A$ כך שיהיה $f \circ h = I_B$

... $b \in B$, נבחר $a \in A$ כך שיהיה $f(a) = b$

... $b \in B$, נבחר $a \in A$ כך שיהיה $f(a) = b$

$$(f \circ h)(b) = f(h(b)) = f(a) = b$$

... $f \circ h = I_B$, $b \in B$ ...

$(\Leftarrow)$ נניח f ונגד f : $B \rightarrow A$.

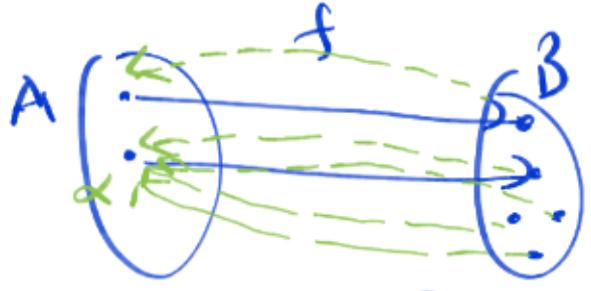
$$g \circ f = I_A$$

... f , I_A ...

הוכחה: $f: A \rightarrow B$ היא פונקציה חד-חד-חדות (bijection) $(\Rightarrow)$

נבחר $h: B \rightarrow A$ הפונקציה ההפוכה

$h \circ f = I_A$

כל $b \in B$ יש
 $b \in \text{Im } f$ ולכן
 $\emptyset \neq f^{-1}[\{b\}]$

כל $a \in A$ יש $f(a) = b$ ולכן $a \in f^{-1}[\{b\}]$

כל $a \in A$ יש $h(f(a)) = a$ ולכן $h \circ f = I_A$

כל $a \in A$ יש $b \in \text{Im } f$ ולכן $h(b) = a$

$h(b) = a$

$(h \circ f)(a) = h(f(a)) = a$

$\{a\} = f^{-1}[\{b\}]$

$h \circ f = I_A$

לכן

הוכחה

הוכחה

0 f הפכה $\iff f$ הפכה.

② $f \circ g$ הפכה $\iff f$ הפכה

(הפכה הפכה הפכה)

③ $g \circ f$ הפכה $\iff f$ הפכה

(הפכה הפכה הפכה)

$f: A \rightarrow B$
 $g: B \rightarrow C$

④ $f \circ g$ הפכה $\iff f$ הפכה

(הוכחה: אם $f \circ g$ הפכה נקרא g הפכה)

⑤ $g \circ f$ הפכה $\iff f$ הפכה

g הפכה

$$\underbrace{(h_1 \circ g)}_{\text{הפכה הפכה}} \circ f = h_1 \circ (g \circ f) = I_A \quad \text{(הוכחה)}$$

$$g \circ \underbrace{(f \circ h_2)}_{\text{הפכה הפכה}} = (g \circ f) \circ h_2 = I_C$$

הוכחה: $g \circ f$ הפכה $\iff f$ הפכה

u

$$f \circ g = I_N \quad \text{נכונ}$$

לכן $f: \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{R}$ (2)

הפונקציה $f(n) = e^n$

$$g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{N}$$

$$g(x) = \begin{cases} \lceil \ln|x| \rceil & , x \neq 0 \\ 17 & , x = 0 \end{cases}$$

$$(g \circ f)(n) = g(e^n) = \dots$$

$$= \lceil \ln|e^n| \rceil = \lceil n \rceil = n$$

$$g \circ f = I_N \quad \text{נכונ}$$

הפונקציה $f: A \rightarrow B$ היא אנטי-מונוטונית אם $f(x) \geq f(y)$ כאשר $x < y$.

$$g, h: B \rightarrow A$$

$$f \circ g = I_B$$

הפונקציה g היא מונוטונית

ל - א - י

$$h \circ (f \circ g) = h \circ I_B = h \quad \text{דוגמה}$$

הוכחה //

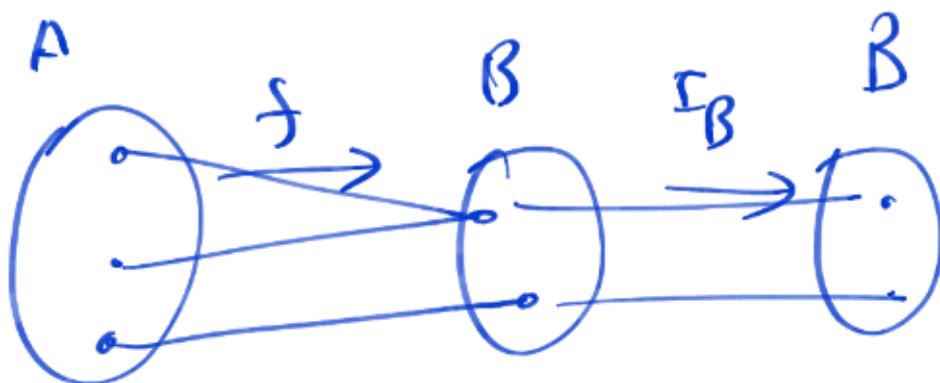
$$(h \circ f) \circ g = I_A \circ g = g$$

כלומר - הפונקציה g היא זהה ל- $h \circ f$

כלומר $f: A \rightarrow B$ היא הפונקציה f

$$f \circ I_A = f \quad (1)$$

$$I_B \circ f = f \quad (2)$$

$$(I_B \circ f)(a) = I_B(f(a)) = f(a) \quad (2)$$

כלומר, (1)

כלומר, הפונקציה $f: A \rightarrow B$ היא הפונקציה f

ההפכה היא הפונקציה ההפוכה
 המיוחסת לה

$$f^{-1}: B \rightarrow A$$

הפונקציה ההפוכה היא הפונקציה
 $f^{-1}: P(B) \rightarrow P(A)$

$$f^{-1}[Y] = \{ f^{-1}(y) \mid y \in Y \}$$

$$f^{-1}[\{y\}] = \{ f^{-1}(y) \}$$

הפונקציה ההפוכה היא הפונקציה
 $f: A \rightarrow B$, $g: B \rightarrow C$

$$(g \circ f)^{-1} = f^{-1} \circ g^{-1}$$

ההפכה היא הפונקציה ההפוכה

$$\begin{aligned} (g \circ f) \circ (f^{-1} \circ g^{-1}) &= g \circ (f \circ f^{-1}) \circ g^{-1} = \\ &= g \circ I_B \circ g^{-1} = g \circ g^{-1} = I_C \end{aligned}$$

$$(f^{-1} \circ g^{-1}) \circ (g \circ f) = f^{-1} \circ (g^{-1} \circ g) \circ f =$$

$$= f^{-1} \circ I_B \circ f = f^{-1} \circ f = I_A$$

ד.ע.נ

הערה: פונקציה ההיפוך של פונקציה A לנסוגה

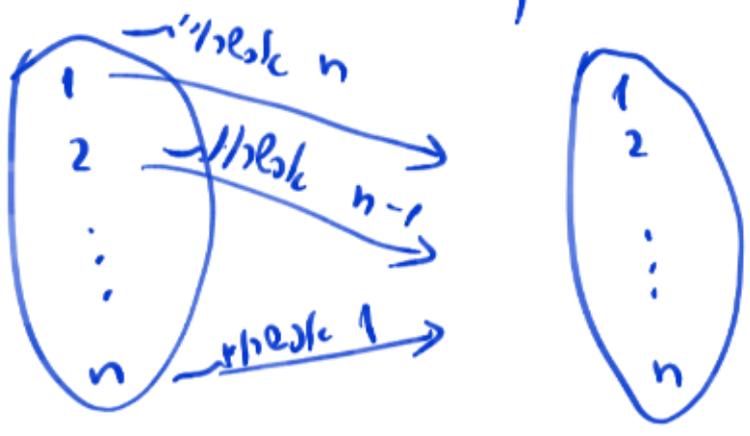
$$f: A \rightarrow A$$

נקראת תמורה (סימטרציה).

אם f היא התמלה של קבוצה A עם n איברים $\{1, 2, \dots, n\}$

$$S_n = \left\{ f: \{1, \dots, n\} \rightarrow \{1, \dots, n\} \mid \begin{array}{l} \text{הפונקציה} \\ \text{היא} \\ \text{היפוך} \end{array} \right\}$$

כמה תמלות יש על קבוצה עם n איברים?

$$|S_n| = n!$$

הערה: מספר התמלות של A, B שבהם $\#A = \#B = n$

ישלם $f: A \rightarrow B$ - 1

סו $f \iff$ גמל f

$n = |A| = |B|$ סו f גמל (סו)

סו f כו אהר , $n=1$ אהר

גמל $f: A \rightarrow B$ נג $|A| = |B| = n+1$
מהסו $a \in A$ יו
: אהר μ

$\tilde{f}: A \setminus \{a\} \rightarrow B \setminus \{f(a)\}$

$\tilde{f}(x) := f(x)$

ע.ע אהר נג אהר $\tilde{f}$ אהר

$\tilde{f}(x) \notin B \setminus \{f(a)\} \mid x \in A \setminus \{a\}$

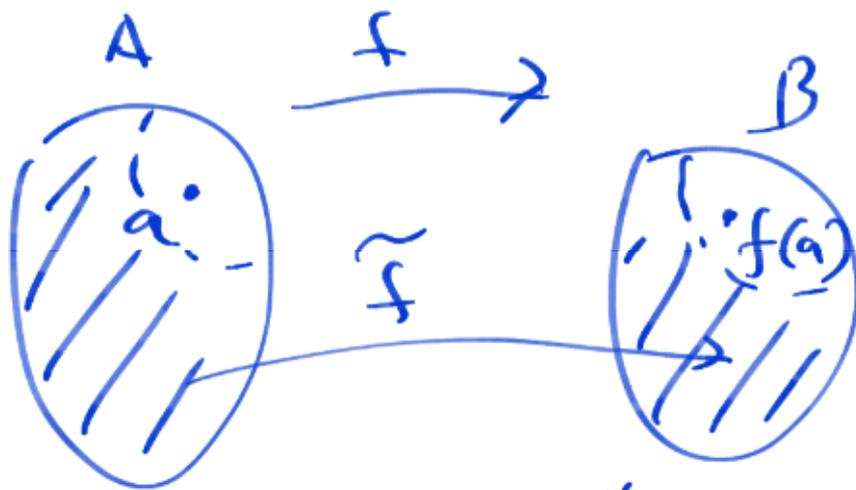
$f(x) = \tilde{f}(x) = f(a)$: אהר

$\tilde{f}$ אהר

אהר , $x=a \iff f$ אהר

$|A \setminus \{a\}| = n$: אהר

$$|B \setminus \{f(a)\}| = n$$

גם f - e, גם $\tilde{f}$

$$\left(\begin{array}{c} \tilde{f}(x) = \tilde{f}(y) \\ f(x) \quad f(y) \end{array} \Rightarrow x = y \right)$$

. So $\tilde{f}$, (n So) נקראת $\tilde{f}$ וזה

$$\text{Im } f \supseteq \text{Im } \tilde{f} \cup \{f(a)\} =$$

$$= B \setminus \{f(a)\} \cup \{f(a)\} = B$$

. So f -! $\text{Im } f = B$: כל

... (implies)

שקראו 'על - נצח

"הוא זה"

1 2 3 ...

(I)

האלה
המש

→ (1) 2 3 4 ...

1 2 3 4 ...

(II)

משך האלמנטים

1 2 3 ...

מקום של אלה להקצות להם
כל המילים הא-סגורות
ההמשך -

1 2 3 ...

המשך - $m-1$ - לה - $2m-1$

(III) משך סדרה - האלמנטים המשך:

1 2 3 ... 1 2 3 ... 1 2 3 ...

נקט של אלה אלה
כל המילים הא-סגורות

האלמנטים הנשקף -

$\{3, 9, 27, \dots\} = \{3^1, 3^2, 3^3, \dots\}$

המשך

$$\{5, 25, 125, \dots\} = \{5^1, 5^2, 5^3, \dots\}$$

וכן בואו, ר"ל ∞ מספרים טבעיים.
 יש בזה יחידה לטבעיים ולכן כל המספרים הם
 רשמיים.

במהלך ההוכחה...

הגדרה: תהייה A, B קבוצות. נאמר כי $A \sim B$
 אם קיימת פונקציה $f: A \rightarrow B$ חד-חד-חדותית.

שהיא חת"ח.

למה - קטורה הסופית, $|A| = |B| \Leftrightarrow A \sim B$
 כל n או אקרים.

ראשונה: שקיימת חד-חדותית יחסית של קבוצות.

הוכחה: (1) נבחרים $I_A: A \rightarrow A$ חת"ח.

(2) סמטריה: אם $f: A \rightarrow B$ חת"ח, אז

יש $f': B \rightarrow A$ חת"ח.

(3) הוכחה: נבחרים $f: A \rightarrow B$ חת"ח.

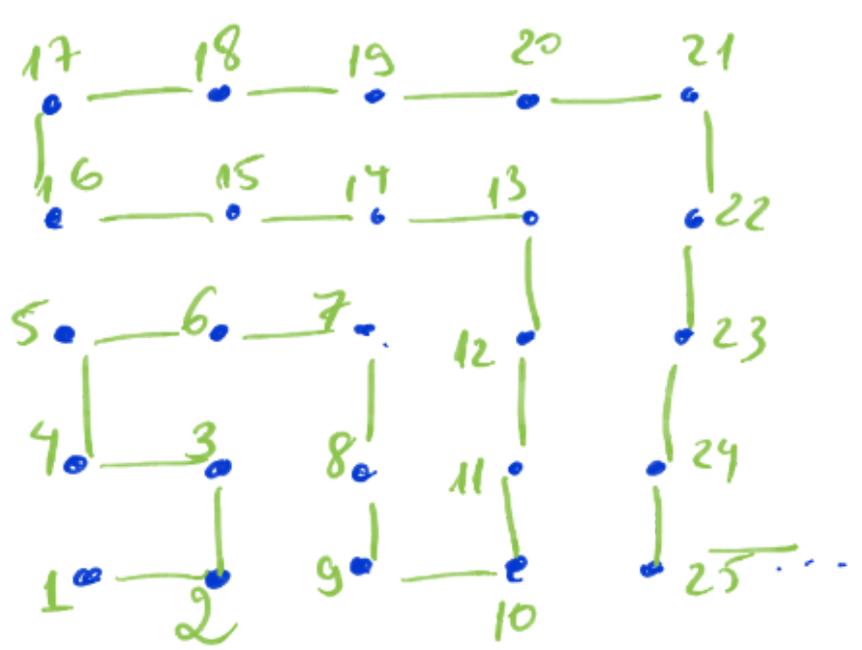
$f: B \rightarrow C, T: A \rightarrow B$ פ"ע כ"א מ"ב מ"ג מ"ד מ"ה מ"ו מ"ז מ"ח מ"ט ל"א

ד"ב

מ"ב: $N \sim N \times N$

$\{(n, m) \mid n \in N, m \in N\}$

מ"ג: $f: N \rightarrow N \times N$ ד"ב מ"ב

מ"ד: מ"ב - מ"ב

מ"ה: $A \sim B \Rightarrow |A| = |B|$ מ"ב מ"ג מ"ד מ"ה מ"ו מ"ז מ"ח מ"ט ל"א

הערה: יאלה כ $|A| \leq |B|$ כי העוצמה של A קטנה או שווה מהעוצמה של B.
 אם קיימת פונקציה חתומה:

$$f: A \rightarrow B$$

נלמד: היות $|A| \leq |B|$ הלא יחס הפונקציה אטרנטיבי.

מתקיים: אם $|A| \leq |B|$, $|B| \leq |A|$ אז $A \sim B$

$$|A| = |B|$$

במקרה של נקודת ממשל קטנה-ל-גדולה - בניגוד, אנחנו אומרים בהפך.

הערה: יתכן $A \sim B$ - אך $A \not\sim B$!
 למשל $\mathbb{N} \sim \mathbb{N}$

$$f: \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N} \quad \mathbb{N} \sim \mathbb{N}$$

הפונקציה $f(n) = n + 1$

אם יאלה כ "העוצמה של A קטנה ממשל מהעוצמה של B"?

אם $|A| \leq |B|$, $A \sim B$ קיימת פונקציה חתומה.

אם $|A| \neq |B|$, $A \not\sim B$, לא קיימת פונקציה חתומה.

כלי שני $g: A \rightarrow B$

הוכחה: $\exists$ פונקציה $g: A \rightarrow B \iff |A| \leq |B|$

$g: B \rightarrow A$

הוכחה: $\exists$ פונקציה $f: A \rightarrow B$ $\iff$ $|A| \leq |B|$

$\exists$ פונקציה $g: B \rightarrow A$

$f: A \rightarrow B$ פונקציה שנייה, כלומר $g: B \rightarrow A$

$$g \circ f = I_A$$

כלומר, הפונקציה g היא הפונקציה ההפוכה של f .

$g: B \rightarrow A$ פונקציה שנייה $\implies$ $|A| \leq |B|$

$\exists$ פונקציה $f: A \rightarrow B$ $\iff$ $|A| \leq |B|$

$f: A \rightarrow B$ פונקציה שנייה, כלומר $g: B \rightarrow A$

$$g \circ f = I_A$$

כלומר, הפונקציה f היא הפונקציה ההפוכה של g .

הוכחה: $\exists$ פונקציה $f: A \rightarrow B$ $\iff$ $|A| \leq |B|$

$$(f \circ g) \circ f = f \circ (g \circ f) = f \circ I_A = f$$

$$I_B \circ g = g \circ I_A = g$$

אקראי בקלות על ציפה אטלטים קדאים במחנה,
אדואיז:

$$|A| = \aleph_0$$

אצאיה: $|N \times N| = \aleph_0$ (היא)

אקראי: $\aleph_0$ היא קצונה הוואסאלי-הקטנה ביותר.
לואה:

אם A קב אקראי אז $\aleph_0 \leq |A|$

האם: תבא A אקראי. $\exists$

$$\exists f: N \rightarrow A$$

קבא f הקרנלזיה.

$a \in A$ אקראי, קבא זא יקב ולכן יהי $a \in A$
לואה: $f(1) = a$

לזי n הקצוין $f(1), \dots, f(n)$ זאן זאן זאן
אזי n זאן זאן.

$A \setminus \{f(1), \dots, f(n)\} \neq \emptyset$ קבא זאן זאן זאן
יהי $b \in A \setminus \{f(1), \dots, f(n)\}$ אקראי:

$$f(n+1) = b$$

קבוצה f סגורה

הוכחה: f סגורה $\Rightarrow$ $f^{-1}(b)$ סגורה

$n_1 = n_2 \Leftrightarrow \underline{f(n_1) = f(n_2)}$ רק: $\exists$

$n = \max\{n_1, n_2\}$ זהו המספר הקטן ביותר

כזה ש- $n_1 = n_2 = 1$: זהו המספר הקטן ביותר, $n=1$

קבוצה $f(n_1) = f(n_2)$ ויש $n+1$ כזה

יש $n_1 = n+1$: זהו המספר הקטן ביותר, $n_1 = n+1$

רק $n_2 = n+1$: זהו המספר הקטן ביותר, $n_2 = n+1$

יש המספר הקטן ביותר f זהו המספר הקטן ביותר, $n+1$: זהו המספר הקטן ביותר

$$f(n_1) = f(n+1) \in A \setminus \{f(1), \dots, f(n)\}$$

$f(n_2)$
 $n_2 \leq n$

$f(n_1) \neq f(n_2)$: זהו המספר הקטן ביותר
 $f(n_1) = f(n_2)$: זהו המספר הקטן ביותר

f.e.w

פונקציה $f: \mathbb{N} \rightarrow A$: זהו המספר הקטן ביותר

$$|A| = \aleph_0$$

$f: \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$

$$f: \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$$

הפונקציה
היא

$$f(a) = \frac{a}{2}$$

הפונקציה היא הפונקציה $f: \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$ $|Z| = \aleph_0$ ②

$$f: \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{Z}$$

$$f(1) = 0$$

הפונקציה

$$f(2n) = n$$

$$f(2n+1) = -n$$

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	...
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	...
0	1	-1	2	-2	3	-3	4	-4	5	...
